

Udskriftsdato: 22. december 2025

FOU nr 1980.416 (Gældende)

Erstatning efter arbejdsskadeforsikringsloven for reparation af briller

Ministerium: Folketinget

Erstatning efter arbejdsskadeforsikringsloven for reparation af briller

Udtalt over for sikringsstyrelsen og den sociale ankestyrelse, at en sag om erstatning efter arbejdsskadeforsikringsloven til reparation af briller havde haft et utilfredsstillende forløb i begge styrelser. Sikringsstyrelsens afgørelse blev truffet på grundlag af en urigtig retlig opfattelse vedrørende rækkevidden af lovens § 25, stk. 4, og ankestyrelsen tog ikke i sin afgørelse afstand fra denne urigtige opfattelse. Ingen af styrelserne meddelte klageren, at den foreliggende skadesanmeldelse var ufyldstgørende (med hensyn til faktiske oplysninger) som grundlag for sagens afgørelse.

(J. nr. 1980-44-04)

Postvagtmester A klagede over afgørelser fra henholdsvis sikringsstyrelsen og den sociale ankestyrelse, hvorefter der ikke kunne ydes ham erstatning efter arbejdsskadeforsikringsloven til reparation af briller.

Sagen vedrørte anvendelsen af bestemmelsen i § 25, stk. 4, i den ny arbejdsskadeforsikringslov (lov nr. 79 af 8. marts 1978):

»Har en forsikret under arbejdet anvendt et af de hjælpemidler, der er nævnt i stk. 2 (bl. a. briller; min bemærkning), og er hjælpemidlet blevet beskadiget som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår, skal forsikringsselskabet afholde udgifterne til reparation, eventuelt fornyelse af hjælpemidlet.«

Denne bestemmelse modsvarer den tidligere ulykkesforsikringslovs § 21, stk. 1, 2. pkt., der havde følgende formulering:

»Såfremt tilskadekomne under arbejdet anvendte et af de ovenfor nævnte hjælpemidler (bl. a. briller; min bemærkning), og dette er blevet beskadiget som følge af ulykkestilfældet, påhviler det ligeledes forsikringsselskabet at afholde udgifterne til reparation, eventuelt fornyelse af hjælpemidlet.«

Om baggrunden for den ændring, der skete ved den nye arbejdsskadeforsikringslovs § 25, stk. 4 - i forhold til den tidligere bestemmelse i ulykkesforsikringslovens § 21, stk. 1, 2. pkt. - kan henvises til den betænkning (nr. 792/1977) vedrørende arbejdsskadeforsikring, som ligger til grund for arbejdsskadeforsikringsloven (betænkningen s. 16 og 54), og til bemærkningerne til forslaget til arbejdsskadeforsikringsloven, jfr. Folketingstidende 1977/78, tillæg A, sp. 932. Som det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, indebærer lovændringen, at et hjælpemiddel, som beskadiges, kan repareres eller fornyes for forsikringsselskabets regning, selv om brugeren af hjælpemidlet ikke selv har lidt legemsskade ved den arbejdshændelse, der har bevirket beskadigelsen af hjælpemidlet.

Det fremgik af sagen, at A's arbejdsgiver (Tåstrup postkontor) den 18. april 1979 foretog anmeldelse efter arbejdsskadeforsikringsloven i anledning af, at A havde fået beskadiget sine briller.

I anmeldelsen anførtes, at »ulykkestilfældet« var indtrådt den 7. april 1979 om formiddagen. Den pågældende hændelse (»ulykkestilfældet«) var beskrevet på følgende måde i anmeldelsen:

»Skadelidte konstaterede ved hjemkomsten til sin bopæl, at brillestellet var itu, en stang var knækket af, og hævder herefter, at det må være sket ved at 3. person har lagt en tung genstand på brillen, medens denne har været placeret på hans skrivebord i løbet af formiddagen i vagtmesterkontoret på postkontoret.«

Sikringsstyrelsen traf afgørelse i sagen ved skrivelse af 25. maj 1979. Sikringsstyrelsen gengav den beskrivelse af årsagen til brilleskaden, som var anført i anmeldelsen af 18. april 1979, og udtalte derefter følgende:

»...

I denne anledning skal man meddele, at retten til at få erstattet briller, der beskadiges under arbejde, er beskrevet i arbejdsskadelovens § 25, der i sit stk. 4 kræver, at briller og lignende, der søges erstattet, anvendes under arbejdet og bliver beskadiget som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår.

Dette medfører, at ødelagte briller kun kan erstattes, hvis de beskadiges, medens de bæres under arbejdet, eller dog i det mindste bæres på skadelidtes person til brug ved arbejdet og beskadiges ved et ulykkestilfælde der også rammer hans person.

Efter den foran citerede fremstilling af årsagen til Deres brilleskade kan disse betingelser ikke være opfyldte, og der kan derfor ikke ydes Dem erstatning efter arbejdsskadeloven til reparation af brilleskaden.

...«

A klagede til den sociale ankestyrelse over sikringsstyrelsens afgørelse. Ankestyrelsen traf afgørelse i møde den 4. september 1979. Ankestyrelsen anførte følgende i afgørelsen:

»...

Hvis en forsikret under arbejdet har anvendt et af de hjælpemidler, der er nævnt i arbejdsskadeforsikringslovens § 25, stk. 2 (herunder briller), og hvis hjælpemidler er blevet beskadiget som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår, skal forsikringsselskabet ifølge bestemmelsens stk. 4 afholde udgifterne til reparation, eventuelt fornyelse af hjælpemidlet.

I det foreliggende tilfælde ses det ikke godtgjort, at forsikredes briller er beskadiget som følge af nogen arbejdshændelse.

Ankestyrelsen tiltræder derfor sikringsstyrelsens afgørelse af 25. maj 1979.«

I skrivelse af 7. januar 1980 indgav A derefter klage til mig over sikringsstyrelsens og ankestyrelsens afgørelser.

I en udtalelse af 14. marts 1980 i anledning af klagen til mig meddelte den sociale ankestyrelse mig, at ankestyrelsen kunne henholde sig til sin afgørelse af 4. september 1979. Ankestyrelsen sendte mig samtidig et notat af december 1979 om erstatning for beskadigede briller og andre hjælpemidler efter lov om arbejdsskadeforsikring. Notatet var udarbejdet af sikringsstyrelsen. I notatet anførte sikringsstyrelsen bl. a. følgende:

»...

Sigtet med lovændringen har været at gøre det betydningsløst for erstatningskravets gennemførelse, om den person, der benytter hjælpemidlet, selv er kommet legemligt til skade ved den arbejdshændelse, der har forårsaget beskadigelsen af hjælpemidlet, og en rimelig fortolkning af bestemmelsen kan efter styrelsens formening ikke føre til at pålægge forsikringsselskaberne pligt til at betale for hjælpemidler, der ødelægges efter, at pågældende har lagt dem fra sig eller er kommet til at tabe dem uden ydre anledning, idet de for så vidt herefter ikke »anvendes under arbejdet.«

Efter min gennemgang af sagen, herunder det nævnte notat, fand jeg den principielle opfattelse vedrørende rækkevidden af arbejdsskadeforsikringslovens § 25, stk. 4, som sikringsstyrelsen og - så vidt jeg forstod - også ankestyrelsen havde lagt til grund for de trufne afgørelser, tvivlsom, og i skrivelse af 23. oktober 1980 til den sociale ankestyrelse anførte jeg følgende:

»...

Jeg har forstået sikringsstyrelsens og den sociale ankestyrelses afgørelser af henholdsvis 25. maj og 4. september 1979 således, at styrelserne ved behandlingen af sagen, der ikke er særlig udførligt oplyst, har lagt til grund, at brillerne, som oplyst af (A), er ødelagt ved, at en af hans kolleger på arbejdspladsen har lagt en tung genstand på brillerne, medens disse lå på (A's) skrivebord på et tidspunkt, da han rent midlertidigt var gået fra sit kontor og vel opholdt sig et andet sted i postkontoret.

Jeg går ud fra, at den sociale ankestyrelse og sikringsstyrelsen er enige i, at sagens problem er, om brillerne under de nævnte omstændigheder kan siges at være blevet »beskadiget som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår«, jfr. arbejdsskadeforsikringslovens § 25, stk. 4.

Ved sikringsstyrelsens og ankestyrelsens afgørelser er det antaget, at dette spørgsmål, må besvares benægtende.

...

Efter min opfattelse er spørgsmålet om rigtigheden af de trufne afgørelser noget tvivlsomt. Hvis (A) midlertidigt havde anbragt billerne i sin lomme, og en kollega under arbejdets gang var kommet til at skubbe til ham med den følge, at brillerne var blevet beskadiget, var det vel utvivlsomt, at bestemmelsen i § 25, stk. 4, var anvendelig.

...

Efter min mening er det nærliggende ved sagens bedømmelse at lægge vægt på, at det for de fleste mennesker, der kun bruger deres briller til visse arbejdsprocesser m. v., er noget helt sædvanligt midlertidigt at lægge brillerne fra sig på f. eks. skrivebordet (i stedet for at anbringe dem i lommen). Det kan for så vidt siges, at brillerne, når den pågældende lægger dem fra sig på skrivebordet (med henblik på, måske nogle minutter senere, igen at tage dem i anvendelse), fortsat er placeret i hans arbejdsproces, betragtet som helhed.

Under henvisning til det ovenfor anførte finder jeg at burde anmode ankestyrelsen og sikringsstyrelsen om at ville fremkomme med en nærmere begrundende udtalelse.

...«

I en udtalelse af 5. december 1980 anførte sikringsstyrelsen bl. a. følgende:

»...

Medens der selvsagt altid vil påhvile forsikringsselskabet betalingspligt efter arbejdsskadeforsikringsloven, hvor et hjælpemiddel rives eller skubbes af den forsikrede af et arbejdsredskab eller beskadiges ved, at pågældende f. eks. snubler og taber protesen eller brillen, stiller det sig anderledes, hvor hjælpemidlet - og det gælder selvfølgelig særlig briller - ødelægges, efter at pågældende har efterladt det f. eks. på et bord eller tabt dem ud af lommen eller lignende. Dette må efter styrelsens opfattelse gælde, selv om brillen herefter ødelægges ved at blive ramt af et arbejdsredskab eller ved, at f. eks. en arbejdskammerat kommer til at skubbe dem ned, så de knuses.

Sigtet med lovændringen har været at gøre det betydningsløst for erstatningskravets gennemførelse, om den person, der benytter hjælpemidlet, selv er kommet legemligt til skade ved den arbejdshændelse, der har forårsaget beskadigelsen af hjælpemidlet, og en rimelig fortolkning af bestemmelsen kan efter styrelsens formening ikke føre til at pålægge forsikringsselskaberne pligt til at betale for hjælpemidler, der ødelægges, efter at pågældende har lagt dem fra sig eller er kommet til at tabe dem uden ydre anledning, idet de for så vidt herefter ikke »anvendes under arbejdet.«

Styrelsen finder herefter, at afgørelsen er truffet i overensstemmelse med den af styrelsen fulgte praksis, der umiddelbart efter arbejdsskadeforsikringslovens ikrafttræden blev tiltrådt af den sociale ankestyrelse.

Det skal tilføjes, at styrelsen er sindet at tage fortolkningen af bestemmelsen i arbejdsskadeforsikringslovens § 25, stk. 4, op til fornyet overvejelse, når man bliver bekendt med ankestyrelsens overvejelser og afgørelser i en række tilfælde, hvor sikringsstyrelsens afgørelser af lignende tilfælde er indankede.«

I en skrivelse af 3. februar 1981 anførte den sociale ankestyrelse følgende:

»...

Idet man vedlægger en udtalelse af 5. december 1980 fra sikringsstyrelsen bemærkes, at ankestyrelsen i sin praksis på dette område ikke opretholder som en betingelse for erstatning, at hjælpemidlet befinder sig på forsikredes person i skadesøjeblikket, men at et hjælpemiddel - typisk en læsebrille - som den forsikrede i øvrigt anvender under sit arbejde, men rent midlertidigt har lagt fra sig, meget vel kan anses for anvendt under arbejdet.

For så vidt angår sikringsstyrelsens synspunkter vedrørende fortolkning af lovens udtryk »som følge af arbejdet eller de forhold, hvorunder arbejdet foregår« bemærkes, at ankestyrelsen i sine afgørelser i sager af denne art ikke har forudsat og heller ikke forudsætter, at der har foreligget en særlig »arbejdshændelse«, forstået på den måde, at der skal være sket noget, der afviger fra arbejdets sædvanlige gang. Ankestyrelsen har således i flere enkeltafgørelser fundet, at et begivenhedsforløb, hvor et hjælpemiddel, der anvendes under arbejde, men som under udførelsen af arbejdet er faldet ud af en lomme og derefter beskadiget, må anses som omfattet af ordlyden i § 25, stk. 4.

Ankestyrelsen følger således i sin praksis ikke den af sikringsstyrelsen anlagte fortolkning. Ankestyrelsens afgørelse i postpakmester (A's) tilfælde udgør imidlertid en undtagelse herfra.

Ankestyrelsen har derfor fundet det rigtigst at genbehandle denne sag på grundlag af de synspunkter, som er lagt til grund i ankestyrelsens afgørelser i øvrigt. Denne genbehandling fandt sted den 22. januar 1981. Ankestyrelsen fandt herved ikke grundlag for at ændre sin afgørelse af 4. september 1979, hvorefter forsikrede ikke er berettiget til erstatning for beskadigelsen af brillen, idet hans forklaring om den formodede årsag til beskadigelsen ikke er fundet tilstrækkeligt sandsynliggjort.

Sikringsstyrelsen er herfra underrettet om foranstående.«

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Således som sagen forelå oplyst for mig, måtte jeg gå ud fra, at sikringsstyrelsen og den sociale ankestyrelse ved deres afgørelser af henholdsvis 25. maj og 4. september 1980 havde lagt den beskrivelse af årsagen til brilleskaden, som fandtes i anmeldelsen af 18. april 1979, til grund for sagens afgørelse.

Jeg måtte således forstå afgørelserne på den måde, at styrelserne - uanset at anmeldelsen ikke var ledsaget af nogen dokumentation vedrørende skadesårsagen, og uanset at beskrivelsen i anmeldelsen var præget af betydelig usikkerhed - dog havde accepteret som et grundlag for afgørelsen, at brillerne måtte antages at være blevet beskadiget ved, at en af Deres kolleger på arbejdspladsen havde lagt en tung genstand ovenpå brillerne, medens disse lå på Deres skrivebord på et tidspunkt, da De rent midlertidigt var gået fra Deres kontor.

Jeg måtte endvidere lægge til grund, at afgørelserne var baseret på den principielle opfattelse vedrørende fortolkning af skadeforsikringslovens § 25, stk. 4, at denne bestemmelse var uanvendelig i tilfælde, hvor de pågældende hjælpemidler (her briller) ødelægges, efter at den pågældende har lagt dem fra sig - en fortolkning, hvis rigtighed efter min mening måtte forekomme tvivlsom, jfr. min skrivelse af 23. oktober 1980 til den sociale ankestyrelse.

Deres sag har nu, sammen med andre sager, efter min skrivelse af 23. oktober 1980 givet anledning til principielle overvejelser i sikringsstyrelsen og ankestyrelsen vedrørende fortolkning af arbejdsskadeforsikringslovens § 25, stk. 4. Ankestyrelsen har nu i sin skrivelse af 3. februar 1981 til mig tilkendegivet, at ankestyrelsen ikke i sin praksis opretholder som betingelse for erstatning, at hjælpemidlet befinder sig på den forsikredes person i skadesøjeblikket; et hjælpemiddel - typisk en læsebrille - som den forsikrede i øvrigt anvender under sit arbejde, men rent midlertidigt har lagt fra sig, kan meget vel anses for »anvendt under arbejdet«.

Jeg er enig i den generelle opfattelse vedrørende fortolkningen af § 25, stk. 4, som ankestyrelsen har givet udtryk for i skrivelsen af 3. februar 1981, og jeg må gå ud fra, at denne fortolkning bliver fulgt i fremtidige sager - også af sikringsstyrelsen, der er gjort bekendt med ankestyrelsens skrivelse.

Uanset at den sociale ankestyrelse tilslutter sig den opfattelse vedrørende fortolkning af arbejdsskade-forsikringslovens § 25, stk. 4, som jeg pegede på i min skrivelse af 23. oktober 1980, og på grundlag heraf har genoptaget Deres sag, har ankestyrelsen ikke ved den fornyede afgørelse (på møde den 22. januar 1981 - omtalt i skrivelser af 3. februar 1981) truffet afgørelse om, at De er berettiget til erstatning for beskadigelse af brillerne, men har tværtimod fastholdt, at De ikke er berettiget til erstatning. Anke-styrelsen har herved lagt vægt på, at den forklaring om den formodede årsag til beskadigelsen, som indeholdtes i anmeldelsen af 18. april 1979, »ikke er fundet tilstrækkeligt sandsynliggjort«.

Jeg finder ikke at kunne kritisere ankestyrelsens opfattelse, hvorefter den ovenfor s. 417 citerede beskrivelse (i anmeldelsen) af skadesårsagen ikke kan give tilstrækkeligt oplysningsgrundlag for den antagelse, at beskadigelsen er sket, »ved at 3. person har lagt en tung genstand på brillen, medens denne har været placeret på hans skrivebord ...«. Det, der siges i anmeldelsen, er i virkeligheden alene, at De ved Deres hjemkomst til Deres bopæl konstaterede, at brillestellet var itu, og at De har tilkendegivet en formodning - hvis rigtighed ikke har støtte i angivne konkrete oplysninger - om, at brillen allerede var gået i stykker på Deres arbejdsplads på den nævnte måde.

Noget andet er, at jeg må finde, at sagens behandling i sikringsstyrelsen og ankestyrelsen har haft et utilfredsstillende forløb. Sikringsstyrelsens afgørelse af 25. maj 1979 blev truffet på grundlag af en urigtig retlig opfattelse vedrørende rækkevidden af arbejdsskade-forsikringslovens § 25, stk. 4. Og den sociale ankestyrelse tog ikke i sin afgørelse af 4. september 1979 afstand fra denne urigtige opfattelse. Ingen af styrelserne meddelte Dem nogen tilkendegivelse om, at den foreliggende anmeldelse var ufyldstgørende (med hensyn til faktiske oplysninger) som grundlag for sagens afgørelse.

Jeg har gjort sikringsstyrelsen og ankestyrelsen bekendt med min opfattelse.

Jeg har overvejet at henstille til den sociale ankestyrelse/sikringsstyrelsen at genoptage sagen, således at styrelsen tager kontakt med Dem med hensyn til spørgsmålet, om De er i stand til at fremlægge nærmere oplysninger, der indebærer dokumentation for eller sandsynliggørelse af, at beskadigelsen er sket på den måde, der er angivet i anmeldelsen. Jeg har imidlertid ikke fundet tilstrækkelig anledning til at afgive en sådan henstilling, idet anmeldelsen kun synes at give udtryk for, at De efter Deres hjemkomst konstaterede, at brillerne var itu, og at De *formoder*, at beskadigelsen er sket på arbejdspladsen på den beskrevne måde. Jeg går imidlertid ud fra, at De - såfremt De måtte være i stand til at fremkomme med konkrete oplysninger, der indebærer dokumentation for eller sandsynliggørelse af, at brillen er beskadiget på den beskrevne måde - vil rette henvendelse til sikringsstyrelsen herom.

...«